

Storföretagens historiska utsläpp

En analys av 150 bolags
klimatredovisning ●●●

Sammanfattning

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar, där katastrofala konsekvenser märks redan idag. Fortfarande ökar utsläppen på global nivå och för att vända trenden krävs en kraftsamling från alla aktörer, på alla nivåer. En viktig pusselbit är att företag snabbt måste minska sina utsläpp i linje med Parisavtalets mål om att begränsa den globala uppvärmningen med 1,5 grader.

I den här rapporten granskar Klimatkollen historiska växthusgasutsläpp från 150 storbolag och lyfter fram både svårigheter och möjligheter i att analysera dessa data. Även om datainsamling och rapportering av klimatrelaterad data är utmanande, med osäkerheter i datans täckning och kvalitet, är analys av företagens historiska utsläpp nödvändig för att förstå takten i deras klimatomställning.

I dataunderlaget finns betydande luckor och otydligheter, vilket visar på behovet av ökad standardisering och transparens, men analysen ger ändå viktiga insikter om övergripande trender. Exempelvis ökar andelen företag som alls rapporterar utsläpp markant, från 9 procent 2015 till 95 procent 2023, vilket indikerar framsteg både i tillgången till relevant underlag och en ökad medvetenhet om frågans vikt.

Rapporten visar att en majoritet av storbolagen i analysen har minskat sina utsläpp i alla scope. Samtidigt är den genomsnittliga förändringstakten gällande utsläppen en ökning om 1,2 procent årligen. Färre än hälften, 70 av de 150 företagen, har tre eller fler års jämförbar historisk data. Endast fyra bolag (Arla, AstraZeneca, Husqvarna och ICA Gruppen) har jämförbar utsläppsdata för alla tre scope sedan 2015 och framåt.

Enskilda företags aktiviteter, exempelvis avyttring av delar av verksamheten, påverkar helhetsbilden avsevärt gällande minskning eller ökning av utsläppen. Även det gällande konjunkturläget avspeglas tydligt i företagens klimatredovisning. EU:s direktiv för hållbarhetsredovisning (CSRD), som implementeras 2025, innebär sannolikt en mer konsekvent och heltäckande klimatrapportering. Det kommer inte bara att bidra till bättre data, utan också ge möjlighet för företagen att lära av varandra, genom att kunna identifiera framgångsfaktorer och effektiva åtgärder för utsläppsminskningar.

Att förstå hur utsläppen utvecklats historiskt är centralt för att kunna bedöma företagets arbete med att minska sina klimatavtryck och för omställningen till en mer hållbar framtid.

Inledning

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar, och redan idag märks katastrofala konsekvenser av våra utsläpp av växthusgaser. Fortfarande ökar utsläppen på global nivå, vilket pekar på ett ännu svårare läge framöver. För att kunna bromsa klimatförändringarna krävs kunskap om vilka aktörer som släpper ut växthusgaser, hur stora utsläppen är och vem som är ansvarig för att minska dem. Politiken och det offentliga har en viktig roll, inte minst i att sätta ramar och införa styrmedel som ger förutsättningar för arbetet, men det är i näringslivet som en stor del av utsläppen sker, antingen i egna verksamheten eller i företagens värdekedjor. En nyckel för att lyckas med klimatomställningen är därför att förstå företags utsläpp över tid, och att implementera åtgärder för att se till att de minskar, snabbt.

När företag beräknar klimatpåverkan – utsläpp av växthusgaser från verksamheten – ställer de sig vanligtvis frågan om hur "bra" de är. Svaret beror delvis på utsläppens omfattning men också på vilket värde företagen skapar och under vilka förutsättningar de gjort det. På ett övergripande plan kan ändå slutsatsen dras, att sättet som de flesta företag drivs på idag inte är tillräckligt bra för klimatet, eftersom utsläppen globalt fortsätter att öka, med drastiska konsekvenser som följd. Enskilda aktörer gör bra ifrån sig gällande att minska växthusgasutsläppen, men alla behöver fortsatt öka tempot i arbetet.

För att kunna svara på hur väl företagen lyckas minska sin negativa klimatpåverkan, behöver deras utsläpp över tid granskas. Därför har Klimatkollen samlat in och analyserat den historiska utsläppsdata som företagen redovisat i sina hållbarhetsrapporter.

Bakgrund

Under våren 2024 samlade Klimatkollen in data om 150 storbolags¹ utsläpp av växthusgaser, som presenterades på klimatkollen.se och analyserades i rapporten *Bolagsklimatkollen*, tillsammans med 2050 Consulting. Den insamlade utsläppsdaten gällde den senaste redovisade helårsperioden, vilket i de flesta fall var kalenderåret 2023 (några bolag avvek med brutet räkenskapsår). Arbetet gav många insikter om utsläppens storleksordning och om företagens varierande sätt att redovisa dem – från nära komplett och detaljerat, till oprecist och ibland förbryllande. Och vissa som inte rapporterade utsläpp överhuvudtaget.

Klimatkollen har nu samlat in tillgänglig information om samma 150 företags historiska utsläpp av växthusgaser. Genom att granska de redovisade utsläppen framträder en bild av hur det går med både rapporteringen – och med själva utsläppen. Denna rapport sammanställer resultat och insikter från analysen.

CSRD-rapportering på gång. Men hur har det sett ut fram tills nu?

I och med genomförandet av Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD, kommer tusentals företag inom EU att behöva redogöra för hur hållbar deras verksamhet är. Direktivet ställer höga krav på transparens, då företagen måste rapportera på alla punkter där de anses ha väsentlig påverkan på omvärlden. I princip alla företag kommer att behöva rapportera utsläpp av växthusgaser enligt GHG-protokollets standard. Företag i EU-länder behöver rapportera enligt CSRD från och med 1 januari 2025, men Sveriges regering har skjutit upp detta till den 1 juli 2025.

Sverige har sedan 2017 en nationell lagstiftning om hållbarhetsredovisning för större företag², men den är allmänt formulerad och säger endast att företags hållbarhetsrapport "ska ge läsaren förståelse

för verksamhetens konsekvenser på områdena miljö, sociala förhållanden, personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption." CSRD ställer mer detaljerade och specifika krav på vilka datapunkter som ska redovisas, hur dessa ska väljas ut och hur de ska presenteras. Många företag har redovisat utsläpp av växthusgaser frivilligt de senaste åren, vilket ligger till grund för analysen i denna rapport.

Därför är det viktigt att granska de historiska utsläppen

Vad avgör om ett företag är bra eller dåligt för klimatet? Först och främst handlar det om huruvida företagets verksamhet bidrar till ett hållbart samhälle – om de till exempel producerar förnybar energi, som vindkraftsbolaget OX2, eller har en ny klimatinnovation, eller tar fram produkter som på något sätt minskar utsläppen av växthusgaser, som Nibe som tillverkar luftvärmepumpar.

Sedan beror det även på om företaget själva har betydande utsläpp av växthusgaser och om de är på rätt väg, det vill säga om de minskar sina utsläpp över tid. Detta behöver också tolkas i relation till dess verksamhet och omvärldsläget. För klimatet är det alltid bra om företag minskar sina utsläpp, men om det sker som en konsekvens av konjunkurläget ska det inte förväxlas med ett ambitiöst klimatarbete.

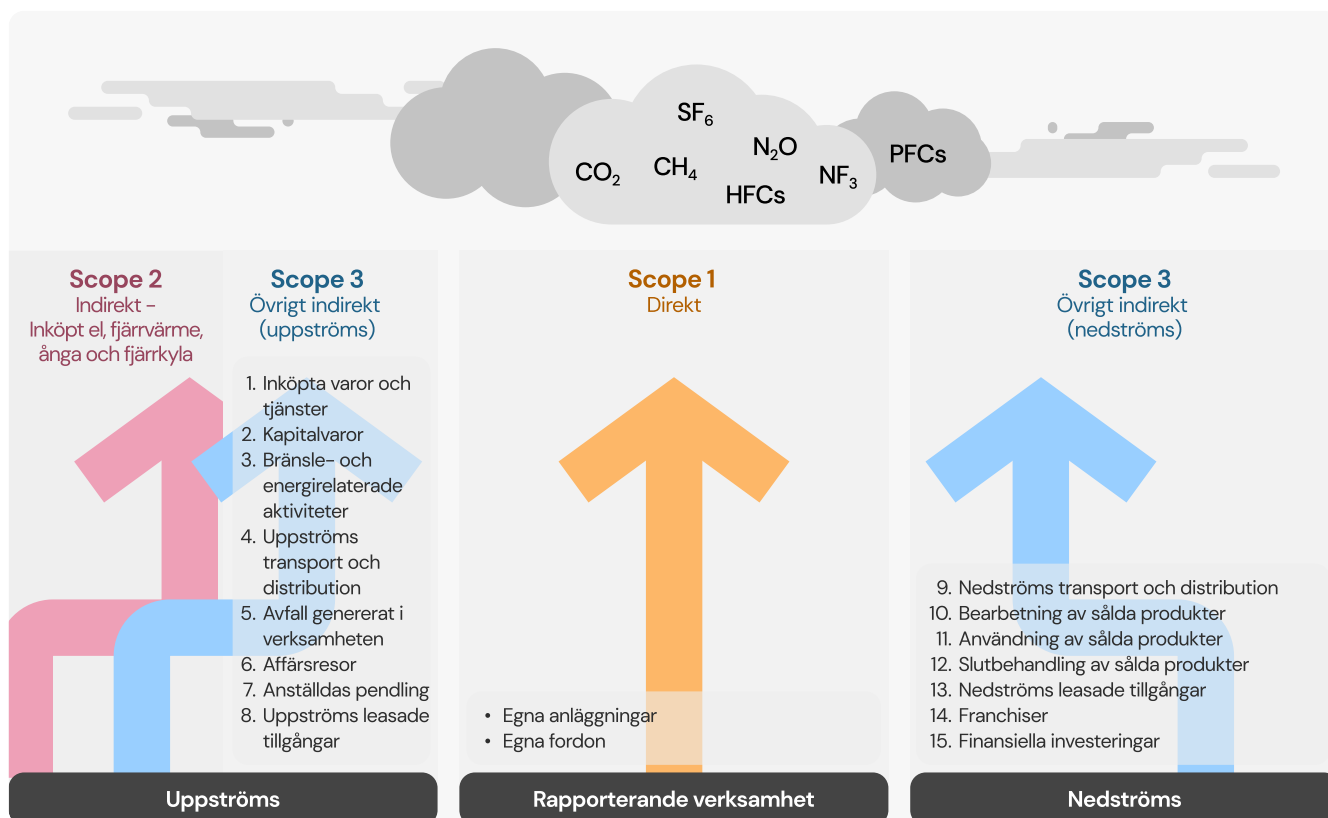
Givet denna komplexitet är det ännu viktigare att se företagets utsläpp över tid, så att de kan förstås och sättas i perspektiv. Grundläggande blir att veta basnivån, det vill säga någon sorts "business as usual", och sedan se utvecklingen relativt det läget. Minskar utsläppen, står de still eller ökar de – och varför? Därefter kan företagen sätta mål – inte bara långsiktiga visioner, utan rimliga realistiska mål, knutna till en konkret handlingsplan för att minska dem.

¹ Se urval av bolag i appendix.

² Läs mer hos [Bolagsverket](https://www.bolagsverket.se).

Om GHG- protokollet

GHG-protokollet (Greenhouse Gas Protocol) är den etablerade standarden för rapportering av växthusgasutsläpp. Ramverket är utformat för att kunna användas av alla företag – oavsett verksamhet – och har en generell struktur där utsläppen delas upp i tre scope. Scope 1 avser direkta utsläpp från den egna verksamheten, scope 2 gäller indirekta utsläpp från inköpt energi och scope 3 täcker alla övriga utsläpp som sker i värdekedjan, både uppströms och nedströms. Scope 3 delas in i 15 kategorier.

● **Figur 1:** Översikt över GHG-protokollets omfattning och utsläpp över hela värdekedjan (baserat på Greenhouse Gas Protocol, Corporate Value Chain (Scope 3) Standard).

Utmaningar i att analysera företags växthusgasutsläpp

Det är inte helt lätt att beräkna utsläpp av växthusgaser. Dessutom har det alltså varit i princip frivilligt. Därför har bolagens historiska utsläppsrapportering många luckor:

- Få år av redovisade utsläpp. Det är få företag som har redovisat utsläppsdata över en längre tidsperiod. Det innebär att även om det är möjligt att titta bakåt för att få fram en genomsnittlig förändringstakt, så är osäkerheten i trenden stor. Dels för att utsläppen kan variera mellan år beroende på externa faktorer som konjunktur eller pandemi, men också för att en omställning inte nödvändigtvis påverkar utsläppen i en jämn takt. Att ställa om ett produktionsled eller avyttra en affärsenhet kan ta lång tid, men sedan ge en snabb effekt på utsläppsredovisningen.
- Företag tenderar att förbättra sin redovisning över tid, och har därför inte alltid data som är historiskt jämförbara. Exempelvis inkluderar ABB utsläpp i scope 3 kategori 11 (Användning av sålda produkter) – som står för 95 procent av deras utsläpp – först från 2022. Bilia har utökat antalet utsläppskällor i rapporteringen från 2022 till 2023 vilket bidrog till att öka de redovisade utsläppen fyrfaldigt. Detta belyser även värdet av transparent rapportering, så att det går att förstå om det är utökad rapportering och inte ökade utsläpp som ligger bakom de högre siffrorna.
- Avsaknad av data mellan basår och senaste år. Sandvik har exempelvis inte offentliggjort utsläppsdata från alla år mellan basår och senaste rapporteringsår. SSAB och Telia redovisar inte scope 3 för alla år mellan basår och det senaste rapporterade året. Så även om det är möjligt att se en förändring i utsläpp, så kan en årlig förändringstakt inte säkerställas. Det påverkar också Klimatkollens sammanställningar av totalt redovisade utsläpp, eftersom utsläppen ser ut att först minska och sedan öka igen.

Senare i denna rapport analyseras företagens totala redovisade utsläpp. Det är viktigt att understryka att sammanställningar av scope 3-utsläpp från flera företag innebär en dubbelräkning. GHG-protokollet är utformat

för att reflektera ett företags utsläpp och deras möjligheter att ta ansvar för utsläpp som uppstår i sin värdekedja, men eftersom företag gör affärer med varandra så kan samma utsläpp förekomma i flera företags olika scope 3. Ett exempel kan vara ett företag som levererar en produkt till ett annat företag, där transporten inkluderas i båda företagens scope 3. Syftet med analysen är dock inte att ge ett exakt svar på hur stora utsläpp företagen gemensamt orsakar, utan att förstå övergripande trender.

Vad har exkluderats i analysen?

Givet ett heterogent underlag, med många saknade datapunkter och många otydligheter, är det svårt att säga något om utsläppen över tid för samtliga 150 företag sammantaget. För att fånga upp trender, och förstå bättre vad som gör att utfallet slår åt det ena eller andra hållet, har data granskats så att endast värden som anses jämförbara inkluderas. Detta innebär att företag som saknar data från något år har exkluderats, eller där historisk data beräknats med annan metod, så har endast de senaste jämförbara åren inkluderats i analysen. En gruppering av bolagen har också gjorts, för att underlätta analys och insikter.

Sammantaget är det 70 företag som redovisat tre eller flera års jämförbar utsläppsdata för alla tre scope och därmed inkluderats i den övergripande analysen.

Exkluderade är 37 företag som bara har två års jämförbar data och 15 företag som endast rapporterar scope 1 och scope 2 men inte scope 3. Sex företag redovisar inte utsläpp av växthusgaser alls: Addnode Group, Biotage, Creades, Instalco, SJ och Traton. Till sist har 23 företag exkluderats på grund av oregelbunden, ej jämförbar historisk data.

En annan faktor som påverkar den övergripande bilden är huruvida extremvärden inkluderas eller exkluderas. Vissa företag med väldigt höga utsläpp påverkar totalen mycket, och gör att det är svårt att titta på genomsnittsvärden. Överlag framgår att enskilda bolag kraftigt påverkar utfallet i dessa relativt små urval, både sett till alla 150 men särskilt vid nedbrytning i mindre grupper.

Givet vad som redovisats ovan, ska slutsatserna ses som indikativa, inte absoluta.

Analys av 150 bolags historiska utsläppsdata

Av de 150 företagen har andelen som redovisar utsläpp av växthusgaser ökat från 9 procent år 2015 till 95 procent år 2023, det vill säga från 13 till 143 bolag. Färre än hälften, 70 av 150 företag rapporterar minst tre års jämförbar historisk data (Scope 1-3), och 33 av 150 företag rapporterar minst fem års jämförbar historisk data (Scope 1-3).

70 av 150 företag rapporterar minst tre års jämförbar historisk data (Scope 1-3).

Det vanligaste basåret är 2019. 39 av de 133 företag som angett ett basår har valt 2019, följt av 2020, 2021 och 2022. Basåret är det år från vilket ett företag har jämförbara data, och från vilket bolagets egna målsättningar vanligtvis utgår. Detta har sin förklaring i att de flesta företag gärna har året innan COVID som basår, eftersom 2020 och 2021 för många företag inte anses representativa för verksamheten³.

Andelen av rapporterande företag som redovisar utsläpp i scope 3 har ökat från 54 till 88 procent mellan åren 2015 och 2023. Till skillnad från scope 1 och scope 2, är det mycket svårare att avgöra hur komplett scope 3-rapporteringen är och vilken kvalitet den håller. Det är inte uppenbart från rapporteringen huruvida ett företag redovisar alla utsläpp på ett representativt sätt. För analysen har därför en manuell verifiering av utsläppen gjorts, som endast inkluderat data från företag där den historiska datan anses vara jämförbar.

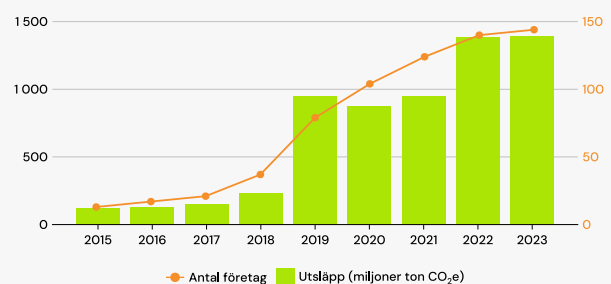
Inga företag som börjat redovisa utsläpp av växthusgaser har slutat redovisa, eller minskat omfattningen av redovisningen.

Inga företag som börjat redovisa utsläpp av växthusgaser har slutat redovisa, eller minskat omfattningen av redovisningen. Däremot finns ett fåtal företag som inte redovisar scope 3 på ett konsekvent sätt varje år. Exempelvis redovisar SSAB scope 3 endast för åren 2018 och 2022, men har nu satt ett så kallat Science Based Target⁴ och kommer därför att behöva redovisa scope 3.

Den samlade bilden av utsläppen

Nedan presenteras den samlade bilden av företagens redovisade utsläpp, i alla tre scope. Naturligtvis är det inte så att utsläppen ökat tiofaldt sedan 2015, utan det är redovisningen av utsläpp som blivit allt mer heltäckande. En överblick över de 150 företagens totala rapporterade utsläpp av växthusgaser (i miljoner ton koldioxidkvivalenter, CO₂e) sedan 2015, och antalet rapporterande företag, ger oss följande bild:

Företagens rapportering av växthusgasutsläpp i miljoner ton CO₂e

● **Diagram 1:** Grafen visar total mängd redovisade utsläpp i miljoner ton CO₂e i scope 1-3 sammanlagt för alla 150 företag (staplar), samt antal företag som redovisat utsläpp (linje).

³ Enligt SBTi: Året måste också vara representativt för företagets typiska affärsverksamhet. Ett ovanligt år som inte representerar normal verksamhet bör inte användas. (egen översättning)

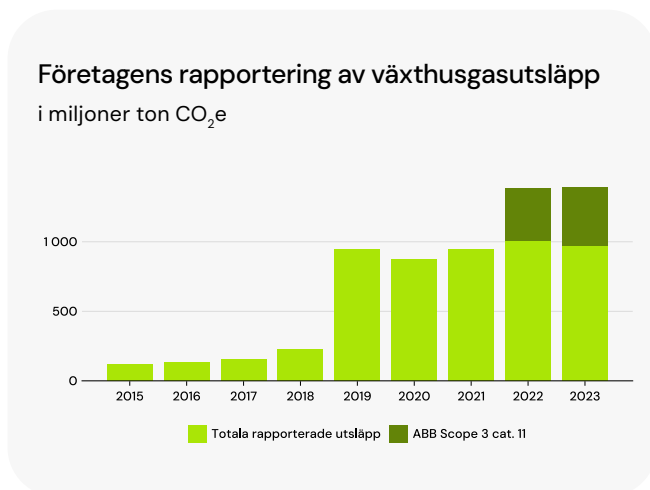
⁴ Science Based Targets är en metod för företag att sätta vetenskapligt förankrade klimatmål i linje med Parisavtalet.

Antalet rapporterade bolag har ökat från 9 procent till 95 procent av urvalet, från 13 till 143 av 150 granskade företag.

Mängden redovisade utsläpp fyrfaldigades från 2018 till 2019, samtidigt som antalet rapporterade företag dubblerades. Antingen har företagen som rapporterade innan 2019 utökat sin rapportering och därigenom ökat sina redovisade utsläpp, och/eller så har företag som började redovisa 2019 i genomsnitt större utsläpp än de som redovisat sedan tidigare.

Den markanta ökningen med över 50 procent från år 2021 till år 2022 beror på att ABB, en av de tre största utsläpparna, då började redovisa utsläpp från scope 3 kategori 11 (användning av sålda produkter). Detta visar vilket stort avtryck vissa storföretag har både på klimatet och på den övergripande bilden av redovisade utsläpp. Samma graf, där ABB:s scope 3 kategori 11 särskiljs, ser ut så här:

● **Diagram 2:** Grafen visar total mängd redovisade utsläpp i miljoner ton CO₂e i scope 1–3 sammanlagt för alla 150 företag, med ABBs redovisade utsläpp från kategori 11, användning av sålda produkter, i en mörkare nyans.

Granskning av utsläppen per scope

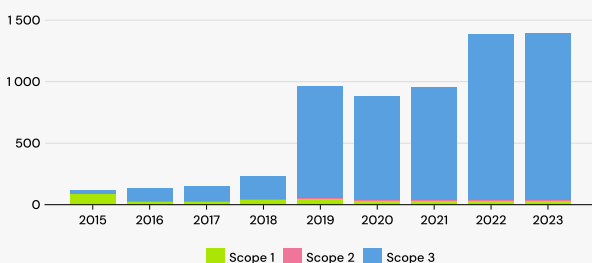
En bättre förståelse för utsläppens rapportering över tid fås om de delas upp per scope.

Vid en uppdelning av utsläppen per scope framgår att scope 3 har ökat både i storlek och som andel av rapporterade utsläpp – från 32,2 miljoner ton CO₂e eller 27 procent 2015, till 1390 miljoner ton eller 97 procent 2023.

Scope 3-utsläppen utgör alltså den överlägset största andelen av de rapporterade utsläppen över tid, men i början av tidsperioden var rapporteringen i högre utsträckning inriktad på scope 1 och scope 2.

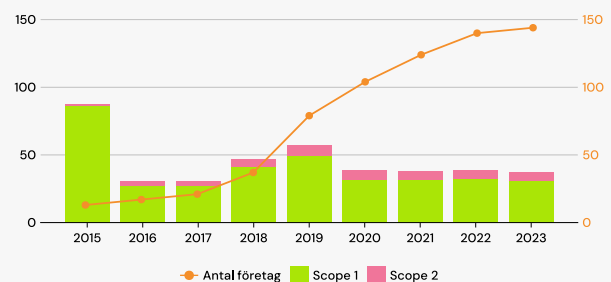
Trots den begränsade andelen av totalen, är utsläppen i scope 1 och scope 2 ändå värda att titta närmare på. Dels för att det är den mest robusta delen av dataunderlaget. Eftersom scope 1 och 2 är enklare att mäta än scope 3 så har de siffrorna hög fullständighet och är ofta mätta över fler år än scope 3. Dels har företagen större rådighet över sina direkta utsläpp och utsläpp från energianvändning, så det är i scope 1 och 2 det anses finnas störst möjlighet att påverka utsläppen.

Rapporterade utsläpp per scope
i miljoner ton CO₂e

● **Diagram 3:** Grafen visar total mängd redovisade utsläpp i miljoner ton CO₂e sammanlagt för alla 150 företag, uppdelat per scope.

Rapporterade utsläpp i scope 1 och 2
i miljoner ton CO₂e och antal rapporterande företag

● **Diagram 4:** Grafen visar total mängd redovisade utsläpp i miljoner ton CO₂e i scope 1 och scope 2 sammanlagt för alla 150 företag (staplar), samt antal företag som redovisat utsläpp (linje).

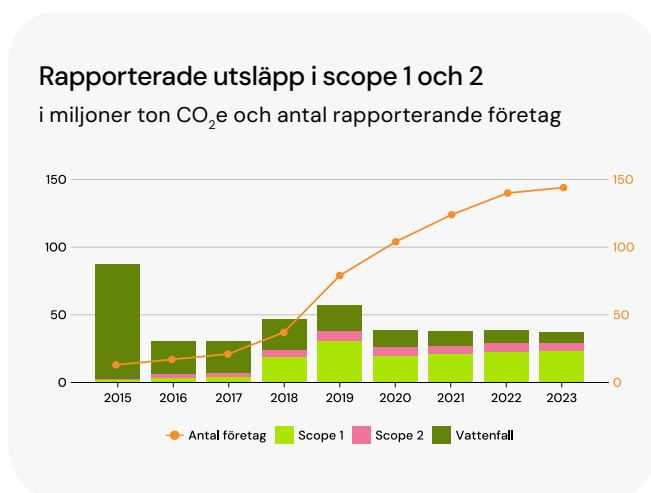
Insikter om scope 1

De samlade utsläppen från scope 1 har minskat med 64 procent från 2015 till 2023. Den stora minskningen beror på att Vattenfall, som redovisade 84,3 miljoner ton utsläpp av CO₂ år 2015, därefter sålde av sin brunkolsverksamhet i Tyskland till ett tjeckiskt konsortium år 2016⁵. På så vis minskade företaget sina utsläpp i scope 1 med mer än två tredjedelar, till 23,8 miljoner ton CO₂.

Om Vattenfall exkluderas har bolagens redovisade utsläpp i scope 1 i stället ökat med 992 procent.

Om Vattenfall exkluderas har bolagens redovisade utsläpp i scope 1 i stället ökat med 992 procent. Detta på grund av att antalet företag som redovisar utsläpp i scope 1 har ökat från 11 till 142 stycken, eller 1200 procent, under samma tidsperiod. Detta illustreras i grafen nedan:

● **Diagram 5:** Grafen visar total mängd redovisade utsläpp i miljoner ton CO₂e i scope 1 och scope 2 sammanlagt för alla 150 företag (staplar), Vattenfalls utsläpp i en mörkare nyans, samt antal företag som redovisat utsläpp (linje).

Observera att enligt GHG-protokollet så innebär förändringar såsom försäljning och köp av bolag att basår ska justeras för att skapa jämförbarhet. GHG-protokollet rekommenderar även att

mellanliggande år justeras. Om inte företagen själva har gjort denna justering innebär det, såsom i fallet med Vattenfall, att utsläppen inte är jämförbara. Vattenfall anger 2017 som basår, men har inte justerat de redovisade historiska utsläppen för avyttringar.

Insikter om scope 2

De redovisade utsläppen i scope 2 i underlaget har ökat, från 1 miljon ton år 2015 till 6,6 miljoner ton år 2023. Givet att antalet redovisande företag har ökat under samma period, från 13 till 143, så ser det ut som att mängden utsläpp per företag minskat, från 79 000 ton till 46 000 ton per företag. Det kan bero på att utsläppen faktiskt har minskat, men mer sannolikt beror det på att de företag som rapporterat länge är större bolag som har haft förhållandevis stora utsläpp i scope 2, och de företag som börjat rapportera senare har lägre utsläpp, vilket sänker genomsnittet.

Tillverkande bolag använder ofta mycket energi, medan exempelvis tjänstebolag ofta har låg energiförbrukning och därför små utsläpp i scope 2.

Majoriteten av företagen redovisar scope 2 enligt den marknadsbaserade metoden, där val av så kallad grön el ger noll eller låga utsläpp i scope 2. Detta är redovisningsmässigt fördelaktigt, eftersom det ger företaget större möjligheter att minska de redovisade utsläppen, jämfört med den platsbaserade metoden.

För att minska platsbaserade utsläpp behöver antingen förbrukningen minskas, eller flyttas till en plats med mer förnybar energi i elnätet.

För att minska platsbaserade utsläpp behöver antingen förbrukningen minskas, eller flyttas till en plats med mer förnybar energi i elnätet. Med den marknadsbaserade metoden kan företag betala för ensamrätten att redovisa miljöegenskaper (bland annat klimatprestanda) med hjälp av

Scope 2 – marknadsbaserad eller platsbaserad metod

Den marknadsbaserade metoden för scope 2 beräkningar utgår från specifika utsläppsfaktorer baserade på företagets elavtal och energikällor, exempelvis förnybar el via ursprungsgarantier. Den platsbaserade metoden beräknar istället utsläppen baserat på genomsnittlig elmix där energin förbrukas. Båda metoderna kompletterar varandra för att ge en helhetsbild av företagets energirelaterade klimatpåverkan.

ursprungsgarantier, medan aktörer som inte betalar för att vissa ursprungsgarantier ska makuleras använder genomsnittligt utsläpp för kvarvarande mix. Det bakomliggande resonemanget är en intention att driva efterfrågan och därmed finansiering till förnybar elproduktion.

Att granska de företag som rapporterar utsläpp i scope 2 enligt både platsbaserad och marknadsbaserad metod, ger möjlighet att se om dessa skiljer sig på något särskilt sätt. I urvalet har 26 företag redovisat enligt båda metoderna över fem år, vilket låter oss förstå utvecklingen över tid.

Det finns exempel på företag som minskar utsläppen markant med den marknadsbaserade metoden, men inte enligt den platsbaserade. Detta indikerar att företaget övergått till förnybar el, men inte minskat sin faktiska energiförbrukning på en motsvarande nivå. Exempel på detta är Skanska och Tele2. Skanska minskade sina platsbaserade utsläpp med 18 procent under perioden 2015 till 2023, och de marknadsbaserade med 80 procent under samma period. Tele2 ökade sina platsbaserade utsläpp med 6 procent, och minskade de marknadsbaserade med nästan 100 procent.

Mer vanligt är dock att utvecklingen för platsbaserade och marknadsbaserade utsläpp följer varandra ganska jämnt, som i fallet med Sandvik. De har minskat sina platsbaserade utsläpp med 98 000 ton (-35 procent), och de marknadsbaserade med 96 000 ton (-60 procent).

Insikter om scope 3

Andelen företag som rapporterar utsläpp i scope 3 har ökat från 54 procent (7 av 1 redovisande bolag) år 2015 till 88 procent (126 av 142 redovisande bolag) år 2023. Till skillnad från scope 1 och scope 2, är fullständighet och kvalitet gällande scope 3-rapportering mycket svårare att bedöma.

En utmaning är att vissa företag som rapporterar utsläpp i scope 3 inte redovisar dessa fördelat per kategori. Om företaget endast redovisar scope 3 totalt, går det inte att få en uppfattning om fullständighet. 2023 var det 89 procent av de som rapporterade utsläpp i scope 3, som även redovisade utsläppen per kategori. År 2020 var andelen 76 procent.

En utmaning är att vissa företag som rapporterar utsläpp i scope 3 inte redovisar dessa fördelat per kategori.

Även när företag redovisar utsläppsdata uppdelat per kategori krävs det insyn i verksamheten för att förstå om redovisningen är komplett. I vissa fall är företag tydliga med att utsläppen ökat för att dataunderlaget blivit bättre, som Bilja där kategorierna inköpta varor och tjänster och användning av sålda produkter utökades i 2023 års rapportering till att inkludera levererade fordon. De redovisade utsläppen är därför mycket högre än föregående år.

Historisk data: analys av bolagen baserat på antal rapporterade år

Underlaget har brutits ner i tre urvalsgrupper baserat på antal års jämförbar historisk data. Bolagen i urval A har minst fem års jämförbar historisk data, bolagen i urval B har fyra års data och bolagen i urval C har tre års data.

Bolag där utsläppsdatan inte varit komplett för alla år har filterats bort, så även bolag där det framgår att redovisningen förändrats över tid, så att senare data inte är jämförbar med tidigare år.

Genom att granska dessa urvalsgrupper kan några övergripande trender urskiljas, men också en del skillnader. 65 procent av företagen minskar sina utsläpp från basåret till 2023. Det är dock inga stora förändringar på gruppnivå, varken uppåt eller nedåt. Den årliga förändringstakten är -1,3 procent, +2,9 procent och -0,5 procent i de respektive urvalen. I urval B där utsläppen ökar beror detta på att Alfa Laval och Ericsson ökar med 6,4 respektive 24 procent över tidsperioden.

Dessa två bolag står för 83,4 procent av utsläppen från bolagen i urval B.

För bolagen i urval A som har 2019 eller tidigare som basår, är det tydligt att det tidiga basåret ger utslag i fördelaktig riktning, då en stor minskning skedde för de flesta företag just 2020, vilket bidrar till den genomsnittliga minskningen. Sex av företagen minskade sina utsläpp med 50 procent eller mer under pandemiåret då mångas produktion och försäljning minskade, men har sedan vänt kurvan uppåt igen.

Markant minskning av scope 1 och 2

Scope 1 och scope 2 minskar markant i alla urvalsgrupper, utom scope 1 för urvalsgrupp B. Även här är det ett företag, International Petroleum Corp., som står för en stor andel av utsläppen (70 procent) och ökar utsläppen markant (27,5 procent över tidsperioden). För urval A har scope 1 och 2 minskat från 5 procent av de totala utsläppen till 2 procent år 2023, och genomsnittet per företag har sjunkit från 70 000 till 24 000 ton under samma period.

	Urval A: 2019-2023	Urval B: 2020-2023	Urval C: 2021-2023
Antal bolag	33	16	20
Bolag som minskar utsläpp	22 (66%)	9 (56%)	14 (70%)
Bolag som ökar utsläpp	11 (33%)	7 (44%)	6 (30%)
Förändring under perioden	-5% ↓	+8,9% ↑	-1% ↓
Årlig förändring	-1,3% ↓	+2,9% ↑	-0,5% ↓
Förändring scope 1	-64% ↓	+7,2% ↑	-21,5% ↓
Förändring scope 2	-66% ↓	-23% ↓	-31,2% ↓
Förändring scope 3	-5% ↓	+9,1% ↑	-0,7% ↓
Förändring 2019-2020	-19% ↓	n.a	n.a
Förändring 2020-2021	+10,1% ↑	-0,9% ↓	n.a
Förändring 2021-2022	+7,4% ↑	+6% ↑	+9,5% ↑
Förändring 2022-2023	-1% ↓	+3,7% ↑	-9,3% ↓

● **Tabell 1:** Se bilaga 1 med vilka bolag som ingår i respektive urval.

På bolagsnivå

Några företag utgör större andel av totalen än andra, och därför påverkar förändringar i deras utsläpp helheten mer än övriga.

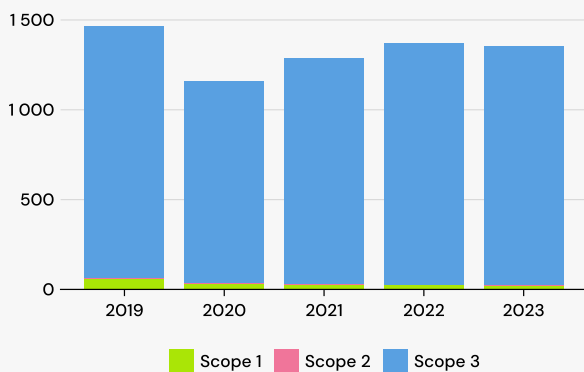
I urval A står AB Volvo för 39 procent av utsläppen och Atlas Copco för 37 procent. AB Volvo bidrar till den positiva trenden genom att minska sina utsläpp med 17 procent över perioden, men detta motverkas av att Atlas Copco ökar sina utsläpp med 28 procent. Nettoresultatet av de båda företagens utsläppstrender blir en minskning med 0,4 procent. I fallet med Atlas Copco beror utsläppsökningen

framför allt på ökad försäljning av produkter.

För urval B har utsläppen i scope 3 ökat med 9 procent, vilket beror på att Alfa Laval som står för 45 procent av de totala utsläppen har ökat sina utsläpp med 6 procent och Ericsson som står för 38 procent av de totala utsläppen har ökat sina utsläpp med 24 procent från 2020 till 2023. Ericssons ökade utsläpp beror på en försäljningsökning i regioner som Indien, med en större andel fossilbaserad elproduktion, vilket bidrar till högre koldioxidutsläpp. Om Ericsson exkluderas från urvalet har resterande företag i stället minskat utsläppen med 29 procent.

Totala rapporterade utsläpp (Urval A)

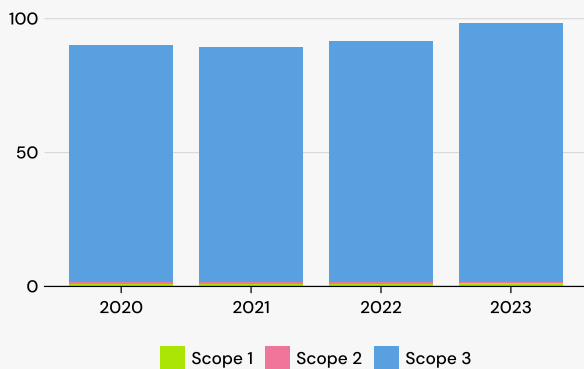
i miljoner ton CO₂e

● **Diagram 6, 7 och 8:** Graferna visar total mängd redovisade utsläpp i miljoner ton CO₂e i scope 1, 2 och 3 sammanlagt för alla företag i respektive urval.

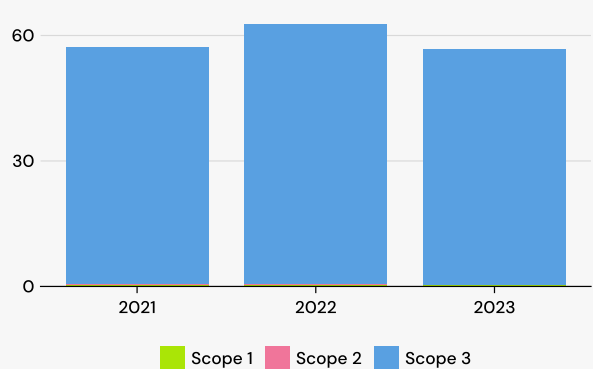
Totala rapporterade utsläpp (Urval B)

i miljoner ton CO₂e

Totala rapporterade utsläpp (Urval C)

i miljoner ton CO₂e

Från föregångare till storutsläppare – analys av fyra grupper av bolag

Att granska bolagen var för sig ger en mer spridd bild än att se till urvalet i stort. Ytterligare en gruppering av bolagen har därför gjorts, denna gång baserat på utsläppsprofiler.

Nedan följer en analys av bolagen enligt Klimatkol-lens egen kategorisering: föregångare, utsläppsökare, klimatgiganter och rapportpionjärer. Genom att granska dem baserat på deras likheter kan vi identifiera och belysa förklaringar till hur utsläppen förändrats.

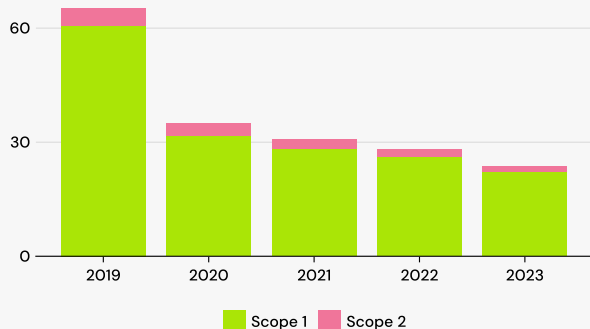
Föregångare: Akademiska Hus, Castellum, Corem Property Group, Fabege, Kinnevik, Sampo och Stora Enso

Med föregångare avses bolag med en tydlig utsläppsminskning över tid. Här ingår sju företag med minst tre års jämförbar data, som i genomsnitt minskat utsläppen med minst 20 procent per år: Akademiska Hus, Castellum, Corem Property Group, Fabege, Kinnevik, Sampo och Stora Enso.

Två av företagen, Kinnevik och Sampo, är invest- mentbolag. Deras utsläpp finns därför huvudsakligen i kategori 15, investeringar, och reflekterar utsläppen

Rapporterade utsläpp i scope 1 och 2 (Urval A)

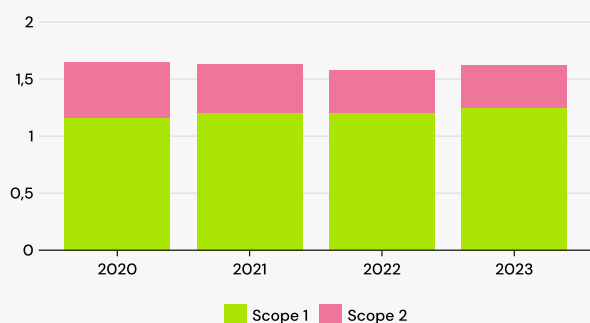
i miljoner ton CO₂e

● **Diagram 9, 10 och 11:** Graferna visar total mängd redovisade utsläpp i miljoner ton CO₂e i scope 1 och 2 sammanlagt för alla företag i respektive urval.

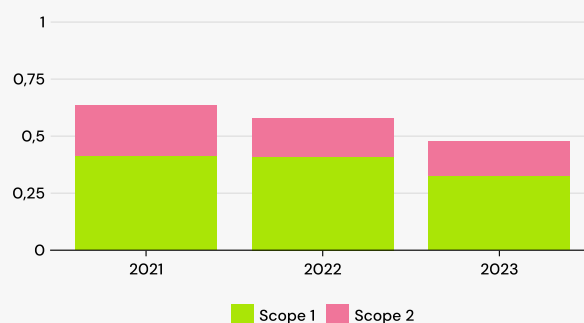
Rapporterade utsläpp i scope 1 och 2 (Urval B)

i miljoner ton CO₂e

Rapporterade utsläpp i scope 1 och 2 (Urval C)

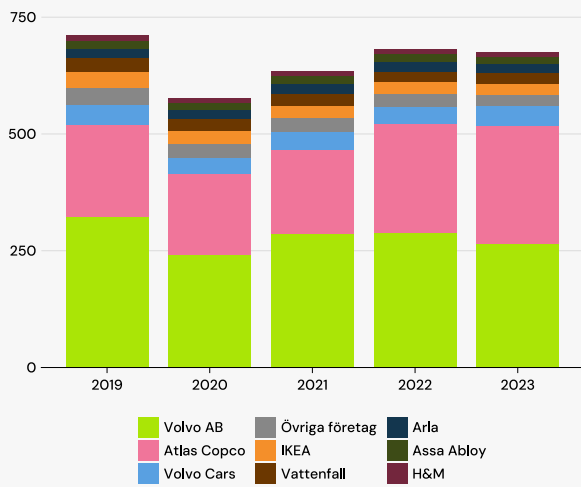
i miljoner ton CO₂e

i Scope 1 och 2 i proportion till ägarandelar under beräkningsperioden. Minskningen beror därför sannolikt på avyttringar av utsläppsintensiva företag, samt på investeringar med mindre klimatpåverkan.

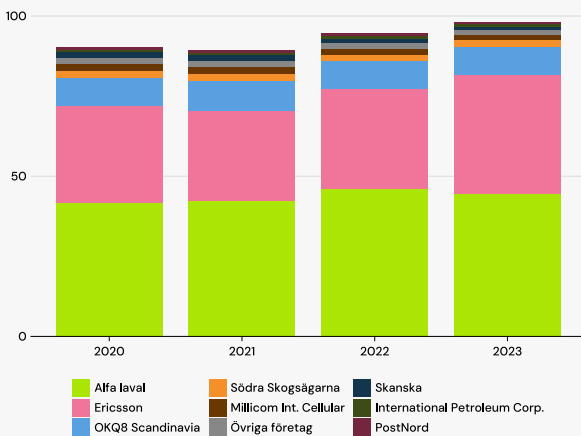
Fyra av företagen är fastighetsbolag, Akademiska Hus, Castellum, Corem Property Group och Faberge. För dessa kommer utsläppen antingen från energianvändning eller från nyproduktion och renovering.

Totala rapporterade utsläpp per företag (Urval A)
i miljoner ton CO₂e. I kategorin "Övriga företag" ingår 23 företag.

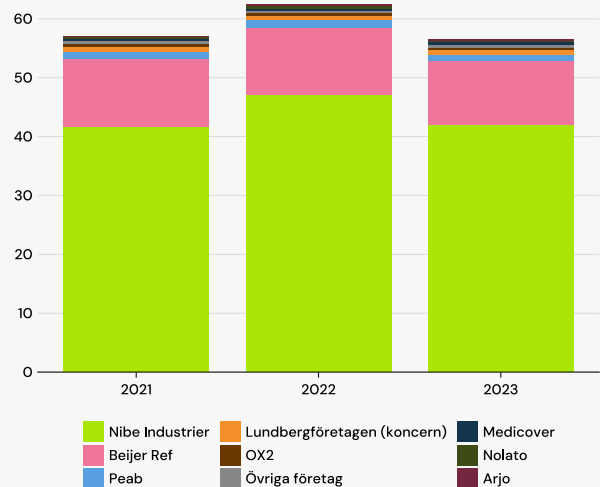

● **Diagram 12, 13 och 14:** Graferna visar total mängd redovisade utsläpp i miljoner ton CO₂e i alla scope för respektive företag i urvalet. Notera att de åtta största företagen i varje urval visas, och resterande grupperas till ett block som benämns som "övriga företag". För en komplett lista av företagen i urvalet, se bilaga 1.

Totala rapporterade utsläpp per företag (Urval B)
i miljoner ton CO₂e. I kategorin "Övriga företag" ingår 7 företag.

Totala rapporterade utsläpp per företag (Urval C)
i miljoner ton CO₂e. I kategorin "Övriga företag" ingår 10 företag.

Nyproduktion och renovering är särskilt konjunkturkänsligt, vilket gör att utsläppen sjunker under perioder av låg ekonomisk aktivitet, som under de senaste åren.

Akademiska Hus har dock arbetat för att minska utsläppen genom att införa klimatbudget för ombyggnadsprojekt och cirkulära principer i byggprojekt. Energianvändning är en utsläppskälla som kan kopplas antingen till energibesparing, eller till förnybar energi. Förnybar energi kan antingen köpas via avtal med elleverantör, eller produceras själv, exempelvis med solceller, som både Akademiska Hus och Castellum valt att göra.

Det sista företaget, Stora Enso, har minskat sina utsläpp genom nedstängning av anläggningar och minskad produktion, men även energibesparande åtgärder och satsningar på fossilfri energi.

Utsläppsökare: Addtech, Better Collective, Hufvudstaden och OX2

Med utsläppsökare avses bolag som ökar sina utsläpp rejält under tidsperioden. Här återfinns fem företag med minst tre års jämförbar data som har ökat sina utsläpp med i genomsnitt mer än 20 procent årligen. Dessa är Addtech, Better Collective, Hufvudstaden och OX2.

För Addtech är det utsläppen från transporter som ökat, och det saknas fortfarande redovisning av utsläpp för inköpta varor och tjänster. För Better Collective kommer utsläppsökningen från affärsresor, och är jämfört med de andra fortfarande liten i absoluta tal. Hufvudstaden har ökat utsläppen i kategori 2, som för fastighetsbolag betyder byggprojekt och lokalanpassningar, och hyresgästernas elförbrukning i kategori 13. Vindkraftbolaget OX2:s ökade utsläpp förklaras av en kraftig tillväxt under perioden. Något att beakta är att företagets tillväxt bidrar till omställningen från fossil till förnybar energi.

Klimatgiganter: Arla, Assa Abloy, Atlas Copco, IKEA, Vattenfall, Volvo AB och Volvo Cars

Med klimatgiganter avses bolag i vårt urval som släpper ut över 10 miljoner ton växthusgaser årligen. Dessa är Arla, Assa Abloy, Atlas Copco, IKEA, Vattenfall, Volvo AB och Volvo Cars som har fem eller fler års historisk data, Ericsson som har fyra års historisk data, och Beijer Ref och Nibe Industrier som har tre års historisk data.

Trots att ABB är det företag av de 150 som orsakar överlägset mest växthusgasutsläpp, är ABB inte inkluderat i den övergripande analysen, då de bara har två års jämförbar data.

Dessa tio bolag kan ses som de viktigaste att följa, eftersom deras utveckling påverkar klimatet mer än andra. 2023 var dessa bolags samlade utsläpp 642 miljoner ton CO₂e. Det kan jämföras med Sveriges årliga territoriella fossila utsläpp på 44 miljoner ton CO₂e (2023).

Bolagens utsläpp har sjunkit med i genomsnitt 3,3 procent sedan 2019 (1,1 procent årligen). Sju av företagen minskar sina utsläpp, vilket motverkas av att tre bolag ökar. Mest har Vattenfall minskat (-30 procent), medan Atlas Copco ökat mest (+28 procent). I absoluta tal innebär det att Vattenfall minskat med 9,8 miljoner ton, medan Atlas Copco ökat med 55 miljoner ton.

Rapportpionjärer: Arla, AstraZeneca, Husqvarna och ICA Gruppen

Med rapportpionjärer avses bolag som rapporterat jämförbara utsläpp i alla tre scope sedan 2015.

Företag som bara har rapporterat scope 1 och scope 2 har exkluderats. Även investmentbolag har exkluderats, då det är svårt att veta om utsläppsförändringarna beror av faktiska utsläppsminskningar i bolagsinnehaven eller om portföljsammansättningen förändrats.

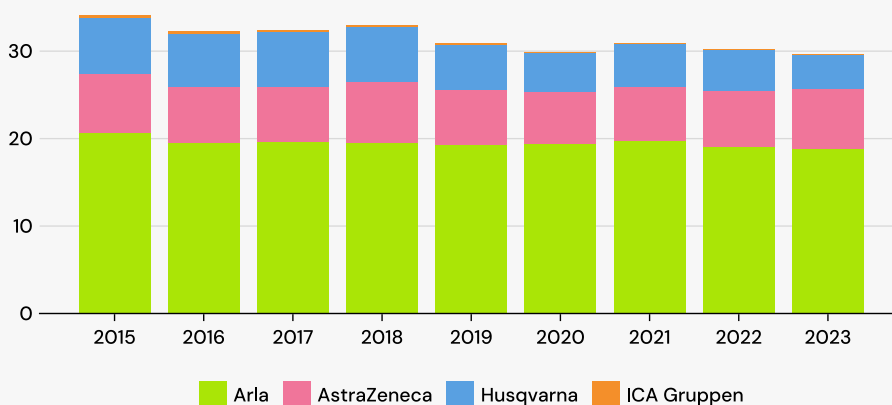
Kvar finns fyra bolag: Arla, AstraZeneca, Husqvarna och ICA Gruppen. Deras samlade utsläpp har minskat med 13,1 procent sedan 2015, vilket motsvarar 1,7 procent årligen.

Arla står för den största andelen av utsläppen, 63 procent, därför påverkar deras takt genomsnittet mest. Arla har minskat utsläppen med 9,1 procent sedan 2015, medan AstraZeneca har ökat med 9,3 procent över samma tid. Husqvarna har minskat sina utsläpp med 43,8 procent, och ICA Gruppen har minskat med 68,4 procent.

En viktig notering är dock att ICA Gruppen inte rapporterar utsläpp från inköpta varor och tjänster. Det betyder att utsläppen från produktion av livsmedel faktiskt inte är inkluderade, vilket för ett livsmedelsföretag som ICA Gruppen innebär att den största utsläppskällan saknas i redovisningen.

Rapportpionjärernas totala rapporterade utsläpp

i miljoner ton CO₂e

● **Diagram 15:** Graferna visar total mängd rapporterade utsläpp i miljoner ton CO₂e i alla scope för respektive företag i gruppen Rapportpionjärer.

Slutsatser

Vi har analyserat 150 storföretags klimatredovisning, med särskilt fokus på de 70 företag med jämförbar historisk data om utsläppen. Dessa 70 bolag har i genomsnitt ökat sina utsläpp med 1,2 procent om året. Sammantaget går det alltså i fel riktning för storbolagen i Sverige.

Att granska företagen var för sig ger dock en mer nyanserad bild – det finns företag som minskar ordentligt och andra som ökar mycket.

Att se utsläppen förändras över tid väcker många frågor – hur har vissa bolag egentligen lyckats sänka utsläppen så mycket från ett år till ett annat? Om utsläppen sjunker kraftigt under ett visst år, är det då ett resultat av företagets omställningsarbete, eller är det något annat som påverkat verksamheten? Företag som ökar utsläppen, vad beror det på? Och för företag där utsläppen ligger still, vad kan de förändra för att minska sin klimatpåverkan?

Vår förhoppning är att med ökad transparens om företagens historiska utsläppsrapportering, kan fler frågor riktas till bolagen – och svar utkrävas om deras klimatpåverkan.

Med implementeringen av CSRD under 2025 kan vi vänta oss en mer komplett och konsekvent klimatrapportering, vilket öppnar möjligheter för företagen att lära av varandra. Detta gäller både rapporteringsteknik, hur utsläppen beräknas och presenteras, och möjliga vägar till utsläppsminskningar? Vilka ansträngningar lönar sig bäst, hur kan fler få ner sina utsläpp och bli förebilder?

Att fler bolag ökar takten i omställningsarbetet – och snabbt minskar utsläppen – är en förutsättning för att kunna bromsa klimatkrisen och visa klimatledarskap.

Om Klimatkollen

[Klimatkollen](#) är en medborgarplattform som presenterar klimatdata om kommuner och företag. Syftet är att bidra till fler engagerade medborgare, en mer faktabaserad klimatdebatt och åtgärder som minskar utsläppen i linje med Parisavtalet. Under 2024–2025 får Klimatkollen finansiellt stöd av Google.org som en av två svenska mottagare av [Google.org Impact Challenge: Tech for Social Good](#). Klimatkollen drivs av Klimatbyrån ideell förening.

Om 2050 Consulting

[2050](#) är ett företag med visionen *Goda affärer på en planet i balans*. Genom analys, kommunikation och affärsutveckling hjälper vi uppdragsgivare att snabbare uppnå klimatomställning genom minskad klimatpåverkan och aktivt hållbarhetsarbete – samtidigt som vi tillsammans stärker samhällsnyttan. 2050 har drygt 70 medarbetare och har kontor i Stockholm, Linköping, Göteborg och Malmö.

Kontakt

För mer information, mejla gärna hej@klimatkollen.se.

Om analysen

Huvudförfattare är Alexandra Palmquist från Klimatkollen i samarbete med Göran Erselius på 2050 Consulting. Med bidrag från Ola Spännar och Frida Berry Eklund från Klimatkollen. Analysen baseras på en sammanställning av 150 storbolags hållbarhetsrapporter och klimatredovisning, genomförd av Klimatkollen under våren 2025.

Design och layout: Larissa Lang, Klimatkollen
Datavisualisering: Simon Steiger

Bilaga 1

Urval A

Addtech, AFRY, Akademiska hus, Arla, ASSA ABLOY, Astra Zeneca, Atlas Copco, Betsson, Better Collective, Castellum, Catena, Diös Fastigheter, Epiroc, H&M, Holmen, Husqvarna, ICA Gruppen, IKEA, Industrivärden, Investor, Kindred Group, Lantmännen, Lifco, SCA, Sinch, Stora Enso, Tele2, Thule Group, Vattenfall, Vitec Software Group, Volvo AB, Volvo Cars, Wallenstam

Urval B

Alfa Laval, Coop i Sverige, Dometic Group, Bure Equity, PostNord, Ericsson, Sveaskog, Millicom Int. Cellular, OKQ8 Scandinavia, Södra Skogsägarna, Apoteket, International Petroleum Corp., Sampo, Nyfosa, Skanska, Systembolaget, Wihlborgs Fastigheter

Urval C

Corem Property Group, Green Cargo, Arjo, Avanza Bank, Peab, Fabege, Beijer Ref, Lundbergföretagen (koncern), Pandox, Medicover, Hufvudstaden, JM, Kinnevik, Atrium Ljungberg, Lundbergs Fastigheter, Samhall, Nibe Industrier, Nolato, NCAB Group, OX2

